

det er muligt, og at man ikke ganske særlig bør søge at skaffe sig Indtægter, hvor de kunne bringes til Veje uden at falde selve Befolkningen til Byrde. Hvorledes det i Virkeligheden forholder sig med Driften af selve den grønlandske Handel, er jeg ganske ude af Stand til at udtale noget som helst om. Om den ledes slet eller godt: jeg aner det ikke. Den grønlandske Handel er en Enklave, som hverken Finansudvalg eller Rigsdag nogen Sinde har kunnet kaste et Blik ind i. Jeg har oftere talt med Forretningsmænd, som have været i direkte eller indirekte Berøring med den grønlandske Handel, og de have sagt, at den, forretningsmæssig set, ikke drives godt, at den savner gennemført Økonomi og forretningsmæssig Sans. Om det er rigtigt eller ej, maa jeg lade staa hen. Men en Ting er sikker, at det pekuniære Resultat, den bringer, ikke er fornøjeligt. Det aarlige Underskud i de sidste 5 Aar har været med et rundt Tal gennemsnitlig 100,000 Kr. — det er gaaet noget op og noget ned. I de samme 5 Aar have Indtægterne ved Afgift af Kryolitselskabet i Gennemsnit været 107,000 Kr. Altsaa, selve den grønlandske Handel, bortset fra den Afgift, som Kryolitselskabet indbringer, har givet et gennemsnitligt aarligt Underskud af 207,000 Kr. Det har varieret saaledes, at det har været nede paa under 70,000 Kr. og oppe paa henimod 350,000 Kr. — stadig seende bort fra Kryolitselskabets Afgift. Hertil kommer, at der yderligere af Statskassen udredes et aarligt Beløb af 50—60,000 Kr., som vi betale som Tilskud til den grønlandske Mission. Det siger sig selv, at her er en virkelig finansiel Interesse; disse Udgifter ere ikke helt ligegyldige, ikke ganske underordnede for vore Finanser. Der er, siger jeg, stærk Opfordring for Administrationen til at være paa-passende, til at have Øje med, om der ad andre Veje kan skaffes Indtægter, og særlig er det da Landets Mineralrigdom, som Opmærksomheden maatte rettes paa. Vi have gennem mange Aar udgivet 10,000 Kr. til geologiske Undersøgelser i Grønland, og disse Penge give vi ikke ud blot i rent videnskabeligt Øjemed, men ogsaa for at de om muligt kunne bringe praktisk Udbytte. Hvem ved, naar man lader sin Fantasi løbe meget løbsk, om der ikke kunde findes Guld i Grønland — i det nordligste Amerika har man jo i den sidste Tid set saa galt. Men i alt Fald, eet Fund har man gjort, det er Kryolitlejet ved Ivigtut.

Det ligger tilbage i Tiden en 40 Aar

eller mere, at dette Mineralleje blev fundet. Privat Foretagsomhed tog Affære og dannede det Selskab, som satte Minearbejdet i Gang og siden da bestandig har drevet det. I de mange siden da forløbne Aar har Staten haft en god Indtægt af Selskabets Afgift, og Selskabet selv, haaber jeg, har haft en ikke mindre god Indtægt. Det siger sig selv, at dygtigt og udholdende Arbejde, forbundet med betydelig Risiko, som der har været her fra Begyndelsen af, fortjener en smuk Løn, og selv den største Indtægt, som i saa Tilfælde kan opnaas, bør uden Misundelse erkendes at være vel-fortjent. Men paa den anden Side er det ikke mindre billigt og retfærdigt, at Staten, som er den, der bærer Byrden ved Koloniernes Opretholdelse, under hvis Beskyttelse Virksomheden drives, og som er Ejeren af det hele, ogsaa faar sin passende og rimelige Andel af Udbyttet. Og efterhaanden som Aarene gaa, naar Begyndelsesvanskelighederne ere forvundne og Risikoen er overstaaet, naar Forhold og Personer og Tilstande skifte, saa bør ogsaa fra Tid til anden Vilkaarene revideres og ændres, og Afgiften, efter upartisk Overvejelse, fastsættes under al fornøden Hensyntagen til samtlige Forhold, uden at man derfor behøver at gaa Selskabet for nær eller skære Ulden alt for tæt ind til Kroppen. Den første Koncession, som blev givet, eller i alle Tilfælde en af de første, jeg ved ikke, om der muligvis har været givet nogen tidligere, meddeltes i 1864 paa 20 Aar, den udløb den 1ste Januar 1885. Men allerede i Februar 1882, altsaa henved 3 Aar forinden Koncessionen udløb, blev den fornyet og fornyet for andre 20 Aar, saa den kom til at gælde indtil den 1ste Januar 1905. Afgiften i den oprindelige Koncession var fastsat i et vist Forhold til Produktionens Størrelse, og den samme Afgift blev bibeholdt uforandret i Koncessionen af 1882. At Koncessionen den Gang blev fornyet saalænge inden den udløb, og uden at der havde fundet nogen Forhandling Sted med Rigsdagen derom, vakte allerede den Gang nogen Kritik. Thi ganske vist forholder det sig saa, at det fra Administrationens Side hævdes, at den er bemyndiget til at give Koncessioner af denne Art paa egen Haand — jeg skal ganske lade staa hen, om det er rigtigt, jeg skal her aldeles ikke hverken bestride det eller bekræfte det — men noget andet er, om det er rigtigt og forsvarligt at gøre det, uden at Bevillingsmyndigheden tages med paa Raad. Det var imidlertid først ved Slutningen af Firserne, at dette Forhold vakte